

Talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma vuosille 2028-2029 / hyvinvointilautakunta

Hyvinvointilautakunta 17.9.2026

247/02.02.00/2026

Talousarvion laadintaohje ja kehys on hyväksytty [kunnanhallituksessa 15.6.2026](#). Ohje antaa toimielimille suuntaviivat talousarvion valmisteluun. Kehys määrittää toimintamenojen enimmäismäärät ja toimintatuottojen vähimmäismäärät ulkoisesti, ja se on toimintakatteen osalta sitova. Kehyksen tavoitteena on talouden tasapaino. Talousarvion valmistelussa on huomioitava, että talouden näkymät ovat epävarmat ja kuntatalouteen kohdistuu merkittäviä kustannuspaineita erityisesti henkilöstömenojen, yleisen kustannustason sekä valtionosuus- ja verotulokehityksen vuoksi. Talousarvion valmisteluun sisältyy toimielimille asetettu tasapainotusvaade.

Toimielinten tulee laatia talousarvioehdotuksensa kunnanhallituksen antaman kehysten puitteissa palvelukeskusten johtajien johdolla ja käsitellä ne asianomaisessa toimielimessä viimeistään 7.10.2026. Ennen lautakuntien päätöksentekoa kunnanjohtaja, talousjohtaja, sivistys- ja hyvinvointijohtaja sekä tulosalupäälliköt käyvät vuoropuhelua valmisteilla olevasta lautakuntaehdotuksista. 2027 talousarvion valmistelua on vahvasti ohjannut talouden sopeuttamisen tarve verrattuna talousarvioon 2026 sekä tilinpäätökseen 2025,

Investointiraami vuodelle 2027 on kuntatasoisesti 23,4 milj. euroa. Investointitaso lisää rahoituspainetta, joten investointien priorisointiin ja ajoitukseen tulee kiinnittää erityistä huomiota

Käyttötalouden suunnitelmavuodet syötetään talousarvioon talouspalveluiden toimesta

Talousarviossa huomioidaan sisäiset tulot ja sisäiset menot. Henkilöstöpalvelut valmistelevat talousarvioon kunnan koko henkilöstöä koskevan osuuden palvelukeskuksilta saatavan tiedon pohjalta.

Lautakuntien hyväksyttyä talousarvioehdotuksensa, talousarvioehdotukset kootaan yhdeksi talousarvioehdotukseksi, josta laaditaan kunnanjohtajan johdolla tasapainotettu budjettiesitys kunnanhallituksen käsittelyyn. Kunnanhallitus käsittelee kunnanjohtajan talousarvioehdotusta 26.10 – 28.10.2026 ja tekee talousarviosta ehdotuksen kunnanvaltuustolle, joka tekee asiasta päätöksen vuoden 9.11.2026.

(ulk)	TP	TP	MTA	KEHYS	TASAPAINOTETTU
	2024	2025	2026	2027	KEHYS
TOIMINTATUOTOT	680 134	729 231	570 500	376 305	
TOIMINTAKULUT	-3 204 755	-2 952 610	-3 160 978	-3 261 318	-102 951
TOIMINTAKATE	-2 524 621	-2 223 379	-2 590 478	-2 885 013	-2 782 062

Hyvinvointilautakunnan sitova toimintakate on talousarvioesityksessä: ulkoinen ja sisäinen -4 400 616 €. Ulkoinen kehys on -2 782 062 € ja talousarvioesitys -2 781 997 €, alitus kehykseen nähden 65€.

Hyvinvointilautakunta vastaa kirjasto- ja kulttuuripalveluiden ja hyvinvointi- ja nuorisopalveluiden tulosalueista. Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tulosalueeseen kuuluvat kirjastopalveluiden, kulttuuripalveluiden ja museopalveluiden tehtäväalueet. Hyvinvointi- ja nuorisopalveluiden tulosalueeseen kuuluvat puolestaan nuorisopalveluiden, maahanmuuttopalveluiden ja hyvinvointipalveluiden tehtäväalueet. Kasvukunnassa hyvinvointilautakunnan toiminnoilla on merkittävä rooli kuntalaisten hyvinvoinnin sekä vetovoiman tuottajana.

Vihdin kunnankirjasto tarjoaa kuntalaisille monipuolisia, asiantuntevia ja kattavia kirjastopalveluita. Kirjasto tarjoaa pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjoaa tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjoaa tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Kirjaston näyttely- ja tapahtumatoiminta tekevät kirjastosta merkittävän kulttuuritoimijan Vihdissä ja kirjastotoiminta tukee laajasti kuntalaisten hyvinvointia.

Kirjastoautopalvelun jatkaminen vaatii investoinnin uuteen kirjastoautoon, nykyinen kirjastoauto on elinkaarensa loppupäässä. Tulevina vuosina kirjastopalvelujen toimintaan vaikuttaa suunniteltu pääkirjaston peruskorjaus, jonka ajaksi pääkirjasto tarvitsee väistötilan. Väistötilan ja toiminnan organisointi peruskorjauksen ajaksi vaatii mittavan suunnittelun. Peruskorjauksen aikataulutusta ei ole vielä päätetty.

Kulttuuripalveluiden tehtävä on vahvistaa vihtiläisten taiteen tuottajien toimintaedellytyksiä, lisätä kuntalaisten osallisuutta taiteeseen ja kulttuuriin sekä edistää kulttuuristen oikeuksien toteutumista. Vuonna 2027 kulttuuripalveluissa jatketaan kulttuurikeskus Kultsan toiminnan kehittämistä sekä kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttamista ja jatkuvaa kehittämistä. Kulttuurikasvatussuunnitelma tuo laadukkaat kulttuuri- ja taidekokemukset osaksi jokaisen vihtiläisen lapsen ja nuoren arkea. Vuoden tarjontaan kuuluu matalan kynnyksen maksuttomia ja osallistavia tapahtumia sekä maksullisia korkeatasoisia kulttuurielämyksiä. Vuonna 2027 Kultsan tunnettuutta kuntalaisten keskuudessa vahvistetaan suunnitelmallisella viestinnällä, monipuolisella ohjelmatarjonnalla ja yhteistyöllä paikallisten toimijoiden kanssa. Tavoitteena on kasvattaa Kultsan käyttöä ja vahvistaa sen asemaa koko kunnan yhteisenä kulttuurikeskuksena. Kulttuuripalvelujen saavutettavuutta vahvistetaan viemällä toimintaa Kultsan ja kuntakeskusten lisäksi myös taajamien ulkopuolelle eri puolille Vihtiä. Tapahtumia ja muuta kulttuuritoimintaa toteutetaan yhteistyössä kylien, yhdistysten ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa. Tavoitteena on mahdollistaa kulttuuripalveluihin

osallistuminen mahdollisimman yhdenvertaisesti asuinpaikasta riippumatta sekä vahvistaa samalla kylien elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä.

Ammatillisesti toimiva kunnallinen Vihdin museo on voittoa tavoittelematon ja kuuluu julkisen tuen (VOS) piiriin. Museon tehtävistä säädetään museoista annetusta laissa ja asetuksessa (314/2019). Lisäksi museon toiminnalle antavat suuntaa Euroopan neuvoston ja Unescon valtioiden väliset kulttuuriperintösopimukset sekä EU:n ja kansallisen sekä paikallisen tason politiikkaohjelmat. Lainsäädäntö- ja ohjelmatasolla kulttuuriperintö on tunnistettu paitsi suojelun kohteeksi myös merkittäväksi voimavaraksi ja museot tärkeäksi ajuriksi osana yhteiskunnan kokonaisvaltaista kestävästä kehitystä. Vastuullinen taloudenpito ja hyvä hallintotapa muodostavat perustan myös Vihdin museopalveluiden toiminnalle. Talous 2027 perustuu kunnan strategiaan, vastuuperiaatteen mukaiseen talousraamiin sekä kunnan kasvun edellyttämään palveluverkon laajentumiseen. Museopalveluiden talous on myös kestävyysperiaatteen mukainen. Näinä käsittämättömän arvaamattomina aikoina Vihdin kulttuurihistoriallinen paikallismuseo kytkeytyy läheisesti koko yhteiskunnan kokonaisturvallisuuteen ja kriisinkestävyyteen; vahva identiteetti ja omien juuriensa tunteminen vahvistaa kuntalaisten mielen tasapainoa ja osallistaa heitä sekä lisää sivistystä.

Nuorisotyötä ohjaavassa nuorisolaissa säädetään nuorisotyön ja -toiminnan edistämisestä ja nuorisopolitiikasta sekä niihin liittyvistä vastuista. Laki määrittelee nuorisotyön ja -politiikan kuuluvan kunnan vastuunalaisiin tehtäviin. Kunnan rooli on luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Lain tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia, tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista, tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa, edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Toiminnan tulee olla helposti saavutettavaa ja mahdollisimman matalakynnyksistä. Nuorisotyötä ohjaavat lainsäädäntö, Vihdin kuntastrategia, laaja hyvinvointisuunnitelma ja muut ohjausasiakirjat sekä lasten ja nuorten arjesta nousevat tarpeet. Nuorisopalvelujen strategisena ja kaikkea toimintaa ohjaavana tavoitteena on jatkaa nuorisopalveluiden toiminnan saavutettavuuden parantamista. Tähän tavoitteeseen pyritään koulu- ja oppilaitosnuorisotyön aseman vakiinnuttamisella ja erityisesti kouluilla ja oppilaitoksissa toteutettavan erityisnuorisotyön kehittämisellä, liikkuvan ja paikkariippumattoman nuorisotyön kehittämisellä sekä aktiivisella osallistumisella monialaiseen toimintaan.

Maahanmuuttopalvelujen toimintaa ohjaava laki kotoutumisen edistämisestä uudistui vuoden 2025 alussa. Uusi laki laajensi maahanmuuttopalveluiden asiakasryhmää ja täsmensi kotoutumiseen liittyviä vastuita kunnan, hyvinvointialueen ja työllisyysalueen välillä entistä selkeämmin. Samalla laki myös velvoittaa tiiviiseen monialaiseen

yhteistyöhön muiden toimijoiden kanssa ja edellyttää tehokkaampaa kotoutumisen edistämistä. Uudistettu laki kotoutumisen edistämisestä määrittelee, että kunnan tehtävänä on huolehtia kuntaan asettuneista maahanmuuttajista riippumatta maahanmuuton syystä ja maassaolon kestosta. Asiakkaisiin kuuluu niin työperäiset maahanmuuttajat, ulkomaalaiset opiskelijat kuin kansainvälistä suojelua saavat henkilöt perheineen. Kunnan on annettava maahanmuuttajalle tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, palvelu- ja koulutusjärjestelmästä, työelämästä sekä maahanmuuttajan oikeuksista ja velvollisuuksista Suomessa. Pitkäjänteisen ja suunnitelmallisen toiminnan toteuttamista hankaloittaa tällä hetkellä se, että lakia kotoutumisen edistämisestä ollaan jälleen uudistamassa. Lakiuudistuksen myötä kotoutumista edistävien palvelujen painopistettä pyritään suuntaamaan entistä enemmän työllistymisen tukemiseen, mutta yksityiskohtaisista muutoksista ei ole vielä tässä vaiheessa varmaa tietoa.

Maahanmuuttopalvelut tarjoaa tukea, ohjausta ja neuvontaa esimerkiksi viranomaisasiointinissa, kieliopinnoissa, asumis- ja koulutusjärjestelyissä, työllistymisen tukemisessa, terveydenhoito- ja sosiaalipalvelujen saavuttamisessa sekä lasten päivähoidon, kouluun sekä harrastuksiin liittyvissä asioissa. Maahanmuuttopalvelujen työ on luonteeltaan verkostomaista ja pitää sisällään tiivistä yhteistyötä viranomaistahojen, työllisyysalueen, hyvinvointialueen, paikallisten yhdistysten, seurakuntien sekä vapaaehtoisten kanssa. Maahanmuuttopalvelujen toimintaa ohjaavina tavoitteina ovat maahanmuuttopalveluiden roolin kirkastaminen muiden toimijoiden kotoutumistyön tukijana sekä maahanmuuttopalveluiden yhteistyöverkoston toiminnan kehittäminen sekä laajentaminen erityisesti kolmannen sektorin toimijoilla.

Hyvinvointipalvelut koostuvat toimintoina hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä sekä Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyöstä, järjestöyhteistyön koordinoinnista sekä palvelukeskustasoisesta viestinnästä. Kunta vastaa Kuntalain § 1 ja Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselain § 6 mukaan kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Lainsäädäntö velvoittaa kuntia, hyvinvointialueita ja muita alueen toimijoita yhteistyöhön ja toistensa tukemiseen. Ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön koordinaatio sekä yhdyspintatyö Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ja muiden paikallisten, alueellisten ja kansallisten toimijoiden kanssa kuuluvat myös hyvinvointipalvelujen tehtäviin. Hyvinvointia ja terveyttä edistetään kaikilla kunnan toimialoilla. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen parantaa kuntalaisten elämänlaatua, lisää työllisyyttä ja tuottavuutta sekä hillitsee sosiaalisten ongelmien ja eriarvoisuuden kasvua. Laaja-alaista yhteistyötä tulee koordinoida.

Vuonna 2026 hyväksytyn Laajan hyvinvointisuunnitelman ensimmäinen raportointi tapahtuu vuonna 2027. Laajan hyvinvointisuunnitelman jälkeen ilmestyneessä kuntastrategiassa yhdeksi strategiseksi mittariksi on asetettu HYTE-kerroin, ja se tulee ohjaamaan hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden vuosittaista tarkentamista myös tulevien talousarvioiden

yhteydessä. Vuonna 2027 hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteenä on erityisesti ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön rakenteiden kehittäminen. Avustussäännön päivitystyö on aloitettu viranhaltijatyönä ja sidosryhmiä laajasti osallistaen vuonna 2026, ja tavoitteena on saada uusi sääntö päätöksentekoon keväällä 2027.

Vihti on ollut mukana UNICEF:n Lapsiystävällinen kunta kehittämismallissa syksystä 2021 lähtien. UNICEF myönsi Vihdille keväällä 2025 Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen. Samalla alkoi uusi kahden vuoden toimintakausi, josta vuosi 2027 on jälkimmäinen. Toimintakauden päättyessä vuoden 2027 lopulla arvioidaan uudessa toimintasuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista, jonka perusteella UNICEF joko uusii tai poistaa Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen. Lapsiystävällinen kunta -työn myötä kunnassa käynnistyy vuoden 2026-2027 vaihteessa lapsiparlamentti.

Toimivalta	Hallintosääntö kohta 6 § 25
Valmistelija	Mari Haapanen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 0505373340
Esittelijä	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen
Ehdotus	Hyvinvointilautakunta päättää 1) esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle hyvinvointilautakunnan alaisten tulosalueiden: Kirjasto- ja kulttuuritoimen tulosalueen sekä hyvinvointi- ja nuorisopalvelujen tulosalueen talousarvioesityksen 2026 ja taloussuunnitelmaesityksen 2027-2028 liitteen mukaisesti; 2) oikeuttaa tulosalueiden vastaavat viranhaltijat suorittamaan vähäisiä laskennallisia korjauksia sekä tekstiosan tarkastuksia tarvittavin osin; sekä 3) oikeuttaa viranhaltijat kokoamaan tulosaluetasoiset raportit toimialan yhteenvedoksi.

Päätös

Tiedoksi